

щитове, но шлемове и лати не употребявали, имали малки, но силни и бързи коне, и сами били добри конници. Главната имъ сила съставлявали военнитѣ колесници, които тѣ употребявали съ голѣмо искусство въ боя, устрѣмвали ги съ голѣма бързина и сила право въ срѣдата или въ интервалитѣ на неприятелскитѣ рѣдове, и внезапно ги спирали, скачали на земята, сражавали се пѣша и пакъ сѣдяли на гѣхъ, въ

случай, че били много притискани. Само Цезарь не прѣнебрѣгвалъ този начинъ на дѣйствиe, който съединявалъ, спорѣдъ него, лекостѣта и бързината на конницата съ твърдостѣта и устойчивостѣта на пѣхотата. Въобщо британцитѣ били много пѣргави и особено искусни въ управлението на конетѣ. Впрочемъ военното дѣло у тѣхъ се намирало въ най грубо състояние.

§ 12.

Партяни.

Партянитѣ, народъ отъ скитско происхождение, обитавали въ горня или срѣдня Азия въ страната, която лѣжала на ю. отъ Хирканиа и на ис. отъ Мидия, — покрита съ голи планини и песачливи пустини, безплодна, студена въ планинскитѣ, горѣща въ нискитѣ си части и за това особено способствувала за образуването на силни тѣлесно, сурови по нрави и мжжественни войници. До Александра Великий партянитѣ били подвластни на персийскитѣ, а слѣдъ смъртѣта му — на сирийскитѣ царе. Въ 256 година до Р. Х., въсползвани отъ паданието на гръкобактрийското царство и смутоветѣ въ сирийското, тѣ образували независимо партянско царство, основателъ на което и родоначалникъ на царствующата династия на *Арзакидитѣ* билъ *Арзакъ I*. Въ слѣдующитѣ послѣ това 100 години, войственитѣ и честолюбиви Арзакиди разширичили прѣдѣлитѣ на партянското царство на ис. до Индъ, а на зап. до Ефратъ. Тукъ, слѣдъ паданието на царството на Митридата В., тѣ дошли въ съприкосновение и най послѣ се сблъскали съ римлянитѣ и сжщо, както германцитѣ на сѣверъ, въ Европа, тѣ и гѣ на истокъ, въ Азия, около 300 год. (отъ 54 прѣдъ Р. Х.

до 226 слѣдъ Р. Х.) противупоставяли непрѣодолима прѣграда на завоеванията на римлянитѣ, силно стѣснявали отъ истокъ римскитѣ прѣдѣли и не веднѣжъ въ войнитѣ си съ рямлянитѣ нанисали на послѣднитѣ жестоки поражения, до като най послѣ не отстѣпили мѣстото си на персийцитѣ.

По думитѣ на Трога Помпея и други римски и гръцки историци, партянитѣ, въ периода на войнитѣ си съ римлянитѣ, били народъ коваренъ, жестокъ, по вechето хитъръ и дързкъ, отколкото храбъръ, при това обезпокоително-дѣятеленъ, който непрѣстанно търсилъ поводъ за външни или вътрѣшни войни, и прѣдаденъ на раскошъ, наслаждения и развратъ. Управлението му било монархическо-аристократическо: властѣта на царетѣ, избирани исклучително отъ рода на Арзакидитѣ, била ограничена отъ единъ висши държавенъ свѣтъ, отъ *суренитѣ* или полководитѣ и отъ силната аристокрация. Царски столици били: лѣтна — Екбатана, а зимна — Ктезифонъ. Конната служба съставлявала най почетното прѣмущество и отличие на висшето, благородно и свободно съсловие. Числото на робитѣ било много голѣмо и непрѣстанно се умно-